

తెలుగు / اردو

Q1) ఈ క్రింది వానిలో ఒక లేఖకు సమాధానాన్ని వ్రాయండి.

[15]

- a) మీ ప్రాంతంలో మీరు గమనించిన అసాంఘిక కార్యకలాపాలనూ, మహిళల పట్ల అసభ్య ప్రవర్తననూ నిర్మూలించుటకు తగు చర్యలు తీసుకొనవలసిందిగా పోలీస్ సర్కిల్ - ఇన్స్పెక్టర్ గారికి ఒక లేఖ వ్రాయండి.
- b) నేడు సమాజంలో జరుగుతున్న ఉగ్రవాద చర్యల వల్ల ఎంతో మంది అమాయక ప్రజలు ప్రాణాలు కోల్పోతున్నారు. ఇలాంటి సంఘటనలు జరిగినప్పుడు యువత ఎలా ప్రతిస్పందించాలో తెలుపుతూ, యువతను చైతన్య పరచవలసిందిగా పత్రికా సంపాదకునికి లేఖ వ్రాయండి.

درج ذیل میں سے کوئی ایک خط لکھیے۔

(a) آپ کے علاقے میں غیر سماجی سرگرمیوں اور خواتین پر ہونے والے ظلم و زیادتی کے واقعات کی روک تھام کیلئے پولیس سرکل انسپکٹر کو ایک خط لکھیے۔

(b) سماج میں دہشت گرد تنظیموں کے ظلم کا شکار ہونے والی خواتین کو مدد کرنے کے خلاف نوجوانوں میں شعور پیدا کرنے کے لئے اخبار کے ایڈیٹر کو اپنی تجاویز پر مبنی ایک خط لکھیے۔

Q2) ఈ క్రింది దానిని ఇంగ్లీషులోకి అనువాదం చేయండి.

[15]

మన విద్యా విధానంలో క్రీడలు అంతర్భాగం చదువుతో పాటు క్రీడలు, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు, ఎక్స్ట్రా కరిక్యులర్ యాక్టివిటీస్ ఉన్నప్పుడే విద్యార్థి మానసికంగా, శారీరకంగా, పరిపూర్ణ వ్యక్తిగా ఎదుగుతాడు. సృజనాత్మకత నాయకత్వ లక్షణాలు విద్యార్థి దశ నుంచే పెంపొందించడానికి ఇవి ఎంతగానో దోహదం చేస్తాయి. ఈ క్రమంలో విద్యార్థులకు క్రీడల పరంగా శారీరకంగా కావల్సిన శిక్షణను ఇవ్వడానికి ప్రతి పాఠశాలలో పిఈటీ/పిడి ఉంటారు. ఈ నేపథ్యంలో క్రీడల ద్వారా ఉపాధి అందించే ఫిజికల్ ఎడ్యుకేషన్ సంబంధించిన కోర్సులు, ఆఫర్ చేస్తున్నారు. తద్వారా మన రాష్ట్ర క్రీడాకారులు జాతీయ, అంతర్జాతీయ స్థాయిలో సాధిస్తున్న విజయాలు ఇటీవల రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రతి పాఠశాల కరిక్యులంలో క్రీడలకు తప్పని సరిగా ఓపిరియడ్ కేటాయించాలని ఆదేశించడం మొదలైన పరిమాణాలు, ఫిజికల్ ఎడ్యుకేషన్ ప్రాముఖ్యం పెరుగుతోందని చెప్పడానికి నిదర్శనాలు. విద్యార్థి సర్వతో ముఖాభివృద్ధికి దోహదం చేసే అంశాలలో ఒకటైన ఫిజికల్ ఎడ్యుకేషన్ను పాఠశాల కళాశాలల స్థాయిలో నిర్వహించడానికి,

క్రీడాకారుల ప్రతిభను ప్రాథమిక దశలోనే గుర్తించి వారిని మరింత మెరుగైన ఆటగాళ్ళుగా తీర్చిదిద్దాలంటే ఫిజికల్ ఎడ్యుకేషన్ టీచర్ (పిఠాటి)/ ఫిజికల్ డైరెక్టర్ తప్పనిసరి. ఫిజికల్ ఎడ్యుకేషన్ కు సంబంధించి అందుబాటులో ఉన్న కోర్సులను పరిశీలిస్తే థియరీ, ప్రాక్టికల్ సెషన్ రెండూ ఉంటాయి. మిగతా కోర్సులలో మాదిరిగానే ఇందులోనూ డిప్లొమా, బ్యాచిలర్ మాస్టర్ పిహెచ్ డి కోర్సులు ఉంటాయి. మన రాష్ట్రంలో స్టోర్స్ అండ్ ఫిజికల్ ఎడ్యుకేషన్ కు సంబంధించి డిప్లొమా స్థాయిలో డీపిఠాటి, బ్యాచిలర్ స్థాయిలో బీపిఠాటి, పిజి స్థాయిలో ఎంపీఠాటి కోర్సులు అందుబాటులో ఉన్నాయి.

ఫిజికల్ ఎడ్యుకేషన్ కోర్సులు పూర్తి చేసిన వారికి ప్రభుత్వ, ప్రైవేట్ రంగాలలో అవకాశాలకు కొద్దవలేదని చెప్పొచ్చు. ఉపాధ్యాయుల భర్తీ కోసం నిర్వహించే డి ఎస్సీ పరీక్షకు ఈ కోర్సు పూర్తి చేసిన అభ్యర్థులు అర్హులు. ఇందులో విజయం సాధించడం ద్వారా ప్రభుత్వ పాఠశాలలో ఫిజికల్ ఎడ్యుకేషన్ టీచర్ గా కెరీర్ ప్రారంభించవచ్చు. కాలేజిలూ యూనివర్సిటీలలో ఫిజికల్ డైరెక్టర్ గా స్థిరపడొచ్చు సంబంధిత కోర్సులు ఆఫర్ చేస్తున్న ఇన్ స్టిట్యూట్ లు/కాలేజి/యూనివర్సిటీలలో ఫ్యాకల్టీ గా కూడా పని చేయవచ్చు. పాఠశాల కరిక్యులంలో క్రీడల కోసం ప్రత్యేకంగా ఒక పిరియడ్ ను కేటాయించాలనే ప్రభుత్వ ఆదేశం ఫలితంగా ప్రైవేటు రంగంలో వీరికి అవకాశాలు పెరగడం తధ్యం.

ప్రభుత్వ ప్రైవేటు రంగాలలో నిర్వహించే వివిధ స్టోర్స్ సూల్స్, హెల్త్ క్లబ్, స్టోర్స్ అథారిటీ ఆఫ్ ఇండియా (సాయి), రాష్ట్ర క్రీడా సాధికారత, సంస్థలు, అకాడమీలలో అడ్జుజర్స్ గా, కోచ్ లు, ఫిజికల్ ట్రైనర్ గా అవకాశాలు ఉంటాయి. సొంతంగా స్టోర్సు సూలు అకాడమీలు, ఫిట్ నెస్ సెంటర్లు, హెల్త్ క్లబ్ లు స్థాపించుకోవడం ద్వారా స్వయం ఉపాధిని పొందవచ్చు.

درج ذیل مضمون کا انگریزی میں ترجمہ کیجئے۔

ہمارے مدارس میں تعلیم کے علاوہ غیر نصابی سرگرمیوں میں جیسے کلچرل پروگرام، سائنس فیروز غیر شامل ہیں بالکل اسی طرح کھیل کود کو بھی اہمیت دی جا رہی ہے۔ کھیل کود کے ذریعے طلباء کی جسمانی و ذہنی نشوونما بھی ہوتی ہے۔ اس کے علاوہ طلباء میں ڈسپلین اور میل جول کو بھی فروغ حاصل ہوتا ہے جو اجتماعی صلاحیتوں کو بروئے کار لانے میں معاون ثابت ہوتے ہیں۔ کھیل کود کی تربیت کے لئے مدارس اور کالجس میں فزیکل ایجوکیشن دینے کے لئے فزیکل ایجوکیشن ٹیچر اور فزیکل ایجوکیشن ڈائریکٹر کا تقرر عمل میں لایا جاتا ہے۔ اسی بنیاد پر طلباء کی بہتر رہنمائی اور روزگار سے مربوط کورس فزیکل ایجوکیشن سے وابستہ تربیتی کورس شروع کئے جا رہے ہیں جو قومی اور بین الاقوامی سطح پر بالکل کامیابی کے ساتھ یہ کورس چلائے جا رہے ہیں۔ کھیل کود کی اہمیت کو بڑھانے کی غرض سے تعلیمی شعبوں میں لازمی طور پر اسے تعلیم کا حصہ بنا کر روزانہ کے اوقات میں ایک گھنٹہ مقرر کیا جا رہا ہے۔ ہم جاتی ترقی کے لئے مدارس اور کالجس میں کھیلوں میں حصہ لینے والے طلباء کو ابتدائی دور سے ہی کھیل کود کے شعبہ میں اہمیت افزائی کرنی ہوگی۔ اس طرح کھلاڑیوں کی بہتر تربیت کے لئے فزیکل ایجوکیشن ٹیچر اور فزیکل ایجوکیشن ڈائریکٹر کا تقرر ضروری ہوتا ہے۔ اس شعبہ میں زبانی اور عملی دونوں طرح کی تربیت دی

جاتی ہے۔ اس شعبہ میں ڈپلوما کورس، بیچلر اور پی ایچ ڈی اور پی ایچ ڈی کورس وغیرہ شامل ہوتے ہیں۔ ہماری ریاست میں اسپورٹس اینڈ فزیکل ایجوکیشن سے وابستہ ڈپلوما کورس میں ڈی ای ڈی / بیچلر کورس میں بی بی پی ای ڈی / ڈی ای ڈی اور پوسٹ گریجویٹ میں ایم پی ای ڈی کورس شامل ہیں۔ فزیکل ایجوکیشن کورس کی تکمیل کے بعد سرکاری اور خانگی اداروں میں ملازمت کے بہترین مواقع حاصل رہتے ہیں۔ اساتذہ کی مخلصانہ جائیدادوں پر تقررات کے لئے ڈی ایس سی امتحان میں اس کورس کی تکمیل کرنے والے طلباء کو اہل قرار دیا جاتا ہے۔ اس امتحان میں کامیابی کے بعد سرکاری مدارس میں فزیکل ایجوکیشن ٹیچر کی حیثیت سے تقرر عمل میں لایا جاتا ہے۔ اس کے علاوہ کالجس اور یونیورسٹی سطح پر فزیکل ایجوکیشن ڈائریکٹر کے عہدہ پر تقررات کئے جاتے ہیں۔ اس سے وابستہ کورس انسٹی ٹیوٹ / کالج اور یونیورسٹی سطح پر باقاعدہ ایک فیکلٹی کی طرح کام کر رہے ہیں۔ فزیکل ایجوکیشن ٹریننگ کو لازمی قرار دینے جانے کے ریاستی حکومت کے احکامات کے مطابق خانگی اداروں میں بھی اس کو رو بہ عمل لایا جا رہا ہے۔ اس کے تربیت یافتہ کو سرکاری اور خانگی اداروں کے علاوہ اسپورٹس اسکولس، ہیلت کلب، اسپورٹس اتھارٹی آف انڈیا (SAIN) اور ریاستی تربیتی مراکز، اکاڈمی میں مشیر، کوچ اور فزیکل ٹرینر کی حیثیت سے تقررات کے مواقع فراہم رہتے ہیں۔ علاوہ ازیں ذاتی طور پر اسپورٹس اسکولس، اکاڈمی اور فٹنس سنٹر، ہیلت کلب وغیرہ قائم کرنے کے بھی مواقع فراہم رہتے ہیں۔

(23) ఈ క్రింది గద్య భాగాన్ని చదివి క్రింద ఇవ్వబడిన ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానాలు రాయండి.

[15]

శ్రీ కృష్ణ దేవరాయలు విజయనగర రాజ్యాన్ని ఏలిన ప్రభువులలో ఉత్తమోత్తముడు. అంతే కాదు భారత దేశాన్ని పరిపాలించిన గొప్ప రాజులలో ఆయన ఒకరు. ఆయన మహాశూరుడై అపజయం అనేది తెలియకుండా శత్రు వినాశనం చేశాడు. రాయలు స్వయంగా గొప్ప విద్వాంసుడు. రాజనీతిజ్ఞుడు. ఆయన రాసిన ఆముక్త మాల్యద ఆయన పాండిత్యానికి లోకజ్ఞితకూ చక్కటి నిదర్శనం.

రాయలు సింహాసనాన్ని అధిష్టించే నాటికి రాజ్యపు పరిస్థితులు సంతృప్తికరంగా ఉండేవి కావు. విజయనగర రాజ్యాన్ని ఉత్తరాన గజపతులు బలవంతులై ఇందులో కొన్ని ప్రాంతాలను స్వాధీనం చేసుకొన్నారు. దక్షిణాన ఉమ్మత్తూరు నాయకులు రాయల అధికారాన్ని ధిక్కరించి స్వతంత్రులైనారు. బహమనీ సుల్తాను విజయనగర సామ్రాజ్యంపై జీహాద్ (మతయుద్ధాన్ని) ప్రకటించాడు. కాబట్టి పట్టాభిషిక్తుడైన వెనువెంటనే రాయలు శత్రువుల్ని ఎదుర్కోవలసి వచ్చినది. మొదట ఆయన బహమనీ సుల్తాన్ మహ్మద్ శాహు, విజయ నగరం పైకి పంపించిన దండయాత్రను ప్రతిఘటించి శత్రువులను ఓడించి, కోయిల కొండ సమీపం దాకా తరుముకొని పోయి అక్కడ నిజాపుర పాలకుడైన యూసఫ్ ఆదిల్ భానును చంపి ఆ దుర్గాన్ని వశపరచుకున్నాడు.

తర్వాత 1510 లో రాయలు దక్షిణ దేశ విజయం కోసం బయలు దేరాడు. ఆయన మొదట ఉమ్మత్తూరు దుర్గం మీదికి తన సేనను నడిపాడు. ఈ దుర్గం ఉమ్మత్తూరు రాజ్యానికి రాజధాని.

రాయలు ఈ దుర్గాన్ని స్వాధీన పరచుకొని కోట గోడలను నేలమట్టం చేశాడట. ఆ తరువాత రాయలు శివ సముద్రం కోట పైకి తన సేనను పంపాడు. ఉమ్మత్తూరు రాజైన గంగరాజు అందులో దాగుకొని ఒక సంవత్సరం రాయలను ప్రతిఘటించి చివరకు ఓడిపోయాడు. పారిపోవడానికి ప్రయత్నించి చివరకు ఓడిపోయాడు. పారిపోవడానికి ప్రయత్నించి ఈ గంగరాజు గంగశుచి అనే మడుగులో పడి మరణించాడు.

- విజయనగర రాజ్యంలోని ఉత్తరంలోని కొంత భాగాన్ని ఆక్రమించిన రాజులు ఎవరు?
- శ్రీకృష్ణ దేవరాయలు మొట్ట మొదట ఎవరిని ఎదుర్కోవలసి వచ్చినది?
- ఉమ్మత్తూరు దుర్గం కోట గోడలను నేలమట్టం చేసిన తరువాత రాయలు ఏ కోటలోనికి తన సైన్యాన్ని పంపాడు?
- 1510 లో రాయలు ఏ దుర్గం మీదకు దండెత్తి వెళ్ళాడు?
- గంగరాజు ఏ మడుగులో పడి మరణించాడు?

درج ذیل عبارت کو پڑھ کر نیچے دیئے گئے سوالات کے جوابات لکھیے۔

سری کرشنا دیوارائے وجیاگر سلطنت کا ایک عظیم حکمراں گذرا ہے۔ جس نے اپنے دور حکومت میں مسلسل کامیابی حاصل کی اور کسی بھی لڑائی میں شکست سے دوچار نہیں ہوئے۔ کرشنا دیوارائے جو سماجیات کے اسکالر بھی تھے جنہوں نے ایک کتاب "امکنا مالیا دا" کے نام سے لکھی۔

سری کرشنا دیوارائے کے دور حکومت سے پہلے وجیاگر سلطنت بالکل ہی پر آشوب دور سے گذر رہی تھی۔ اس پر آشوب دور میں دیوارائے نے حکومت کی باگ دوڑ سنبھالی۔ اس دور میں وجیاگر کے مشرق میں گجپت راج، بلوچوں نے وجیاگر سلطنت کے کچھ علاقوں پر اپنا قبضہ جمایا تھا۔ وجیاگر کے جنوب میں "اموتور وٹائیگ" نے عوامی حکومت کو قبول نہ کرتے ہوئے اس علاقہ پر صرف اپنی حکمرانی دگرانی کو ترجیح دی۔ بہمنی حکمرانوں نے وجیاگر پر نہ ہی بنیاد پر (جہاد) کا آغاز کیا۔ اسی دور میں کرشنا دیوارائے نے حکومت سنبھالی تھی انہوں نے سب سے پہلے بہمنی سلطان محمد ساہو کو جس نے وجیاگر پر حملہ کیا تھا شکست سے دوچار کیا۔ اس کے علاوہ رائے نے کوئلی کنڈہ قلعہ پر حملہ کیا جس پر نجاپور سلطنت قائم تھی اور یوسف عادل کو شکست دے کر کوئلی کنڈہ قلعہ فتح کر لیا۔

1510 میں دیوارائے نے جنوبی علاقوں پر قبضہ جمانے کے لئے سب سے پہلے اموتور و قلعہ پر حملہ کیا جو کہ اموتور و کا راجدھانی تھا۔ انہوں نے قلعہ کو فتح کر کے قلعہ کی دیواروں کو ڈھا دیا۔ اس کے بعد سری کرشنا دیوارائے نے شیوا سمر قلعہ پر اپنی فوج کو روانہ کیا۔ اموتور و کا راجہ، گنگا راج جو شیوا سمر کے قلعہ میں ایک سال تک نظر بند رہا اور دیوارائے کی فوج پر حملہ کرنے کی تیاریاں کرتا رہا لیکن شکست سے دوچار ہوا۔ آخر کار اموتور و کا راجہ، گنگا راج ایک تالاب گنگا نچی تالاب میں چھلانگ لگا کر خود کشی کر لی۔

- (a) دجیا نگر کے مشرقی علاقوں پر کس کا قبضہ تھا؟
- (b) سری کرشنا دیوارائے نے سب سے پہلے کس سے لڑائی کی؟
- (c) اموتور دقلعہ کی دیواروں کو ڈھانے کے بعد دیوارائے نے اپنی فوج کو کس قلعہ پر حملہ کے لئے روانہ کیا؟
- (d) 1510 کے بعد دیوارائے نے کس قلعہ پر حملہ کیا؟
- (e) گجرات کس تالاب میں چھلانگ لگا کر خودکشی کی؟

Q4) ఈ క్రింద ఇవ్వబడిన పారాగ్రాఫ్ ను చదివి సంక్షిప్త విషయం వ్యక్తీకరణంను మూలంలోని పదాలలో మూడవ వంతు మించకుండా సంక్షిప్తీకరించండి. [15]

విశ్లేషణాత్మక మనస్తత్వ పితామహుడు, స్విట్జర్లాండ్ కు చెందిన మానసిక విశ్లేషకుడు కార్ల్ జింగ్ అభిప్రాయం ప్రకారం వ్యక్తులు వారి స్వభావాల ఆధారంగా ప్రధానంగా రెండు రకాలు. అంతస్తుకు సంబంధించిన ఆలోచనా ధోరణి కలిగిన అంతర్ముఖులు, బాహ్య ప్రపంచ సంబంధితమైన ఆలోచనా ధోరణి కలిగిన బహిర్ముఖులు. జింగ్ అభిప్రాయం ప్రకారం అంతర్ముఖులు బాధాకర పరిస్థితుల్లో తమలోకి తాము కుచించుకు పోతారు. అంతర్ముఖులు ప్రధానంగా స్వయం సంపూర్ణులు గానూ, బాధ్యత కలిగిన వ్యక్తులుగానూ తమను తాము ఆవిష్కరించు కోవడానికి ఇష్టపడతారు. అదే సమయంలో బహిర్ముఖులు ఇతరులతో సంబంధాన్ని కాంక్షించే వారై ఉంటారు.

మీ మూల స్వభావం ఎలాంటిదైనా ఫర్వాలేదు. దానిని మీకు అనుగుణంగా మార్చుకోవచ్చు. ఇక మీదట నేను మంచి కలుపుగోలు మనిషిగా ఉంటాను అని మీరు నిశ్చయించుకోవచ్చు. లేదా ఇక నుంచి నేను సానుకూల దృక్పథంతోనే ఉంటాను అని కూడా మీరు నిర్ణయం తీసుకోవచ్చు చాలా మందిలో ఆత్మవిశ్వాసం లోపించడం వల్ల వారి ఆకాంక్షలు కూడా అయోమయంగా ఉంటాయి.

'నువ్వు ఇప్పటి వరకు కొత్త దేమీ చేయలేదు'

'నువ్వు సవాళ్ళని ఎదుర్కోలేక ఏదో ఒక సాకు కోసం వెతుకుతుంటారు'

'బాధ్యతల్ని స్వీకరించడంలో నువ్వు విఫలమయ్యావు'

'నీకు ముక్కుమీదే కోపం'

ఒక వేళ మీ పై అధికారి మిమ్మల్ని పిలిస్తే, మీరు 'నేనేమైనా తప్ప చేశానా? అని ఆలోచించడం కన్నా 'థాంక్ గాడ్' నా దశ తిరుగుతోంది, అని భావిస్తే ఎంతో బావుంటుంది కదూ!

భవిష్యత్తు పట్ల ఆత్మ విశ్వాసంతో వ్యవహరించాలన్న సంకల్పం తీసుకోవడం ద్వారా మీలో మారే ప్రక్రియ ప్రారంభమవుతుంది. ఆత్మ విశ్వాసానికి ఆంగ్లంలో సమానమైన పదం 'confidence'. confidence అన్న పదానికి 'నమ్మకంతో జీవించడం' గా అర్థం చెప్పకోవచ్చు.

ఆశ, ఆత్మ విశ్వాసం, సానుకూల ఫలితం వంటి వాటికి సంబంధించిన మీ అంకిత భావమే మీ కార్యాచరణకు మూలాధారంగా నిలుస్తుంది.

తమ గురించి తాము గొప్పలు చెప్పకొనే ఉత్తరకుమారునిలాంటి ఇద్దరు టెక్స్ పౌరుల గురించి ఒక పాత కథ ప్రచారంలో ఉంది. అదే మంటే ఎలుగు బంట్లని వేటాడడంలో తామిద్దరం ఎవరు గొప్ప అని వీరిద్దరూ పోటీపడ్డారు. వీరిలో ఒకడు 'నేను నాచుర కత్తితోనే ఎలుగు బంటిని మట్టికరిపిస్తాను' అన్నాడు. మరొకడు 'నేనైతే కేవలం వట్టి చేతులతోనే ఎలుగును చీల్చి పారేస్తాను' అంటూ డంబాలు పలికాడు. దాంతో ఎవరు గొప్ప వేటగాడో తేల్చుకోవడానికి అలాస్కాలోని ఒక మారుమూల అటవీ ప్రాంతానికి వెళ్ళారు. ఒక గుడారాన్ని నిర్మించుకున్నారు. ఎలుగును చంపడానికి కేవలం తన చేతులే చాలునన్న వేటగాడు గుడారం నుంచి రెండు వందల అడుగుల దూరం అడవిలోనికి నడిచి వెళ్ళాడు. హఠాత్తుగా వెనుక కాళ్ళ మీద నిటారుగా నిలుచున్న ఒక పెద్ద ఎలుగు బంటి అతనికి కనపడినది. దానితో ఈ వేటగాడు గుడారం దిశగా పరుగులంకించుకున్నాడు. ఎలుగు బంటి అతని వెంటపడింది. వేటగాడు సరాసరి తన గుడారంలోనికి వచ్చిపడ్డాడు. కాని అతని వెంటనే ఎలుగు బంటి కూడా గుడారంలోనికి చొరబడింది. అప్పడతను మరో వేటగాడితో, నువ్వు దీన్ని నీ చురకత్తితో చంపిపారేయ్, నేను ఇంకో ఎలుగు బంటిని వేటాడతాను అంటూ గుడారం గోడల మీదకు ఎగబాకాడు.

కేవలం తన చేతులను ఉపయోగించి ఎలుగు బంటిని చంపుతానన్న వేటగాడు ఆశావాది. కానీ అతనిలో వాస్తవిక దృక్పథం లోపించినది. తన చురకత్తితో ఎలుగు బంటిని చంపుతానన్న వ్యక్తి చేతల్లో తన విశిష్టతను చాటుకున్నాడు. భయానికన్నా 'ఆశ' ని ఎంచుకోవడం అన్నది తొలుత ఒక వ్యక్తిత్వ లోపంగా కనిపించినప్పటికీ, మన ప్రయత్నానికి తగిన విలువను ఆపాదించే చర్యే అది. మీకు ఒక అవకాశం ఉన్నదన్న గ్రహింపుతోనే అలాంటి నిర్ణయం మొదలవుతుంది. జరుగుతున్న దానిపై మీకు అవగాహన లేకపోతే, మీరు సత్వరం విచార గ్రస్త ఆలోచనలలో కూరుకు పోతారు. అది మిమ్మల్ని జీవితాంతం వెంటాడే దుష్ప్రభావాన్ని కలిగిస్తుంది. చాలా మంది నిరాశావాదులు తాము దేనికైతే భయపడతారో దాన్నే కోరుకోవడం ద్వారా నష్టపోతారు. స్పష్టంగా చెప్పాలంటే తాము నష్టపోతామని ప్రపంచానికి ఎలుగెత్తి చెప్పడమే వీరి ఉద్దేశమై ఉంటుంది. అని ఫ్రెంచి రచయిత రాబర్ట్ మాలెట్ చెబుతారు.

నేను తలెత్తి నేలనే చూడాలి అని అనుకుంటుందో కావిడ. కానీ ఆవిడే తన తప్ప గ్రహించిన తరువాత, 'నిజమే నేను ఆకాశాన్ని చూడాలి కదా'! అని అంటుంది.

درج ذیل عہارت کو پڑھ کر نفس مضمون کا 1/3 اختصار میں لکھئے۔

سوئزر لینڈ کے ماہر نفسیات کارل جینک کے مطابق سماج میں دو قسم کے لوگ ہوتے ہیں جو نفسیاتی طور پر علیحدہ علیحدہ سوچ سمجھ رکھتے ہیں۔ ایک قسم کے لوگ میں انا پسندی والے ہوتے ہیں اور دوسرے قسم کے لوگ اپنے علاوہ دوسروں کی مرضی و سمجھ کر دیکھ کر اپنے نظریات پیش کرتے ہیں جنہیں سماج میں ملنسار ہونے کا شرف حاصل رہتا ہے۔ انا پسند لوگ لڑائی و جنگ کے ماحول میں یا غم کے موقع پر اپنے احساسات کا اظہار کسی سے نہیں کرتے اور مشکل وقت میں خود ہی سزا بھگتتے ہیں۔ انا پسند لوگ صرف اپنی ہی ذمہ داری کو بھاننے میں جڑے رہتے ہیں اپنی ذمہ داریوں کے علاوہ انہیں کسی اور کام سے غرض نہیں ہوتی صرف اپنا ہی بھلا چاہتے ہیں اور اپنے کام کے آگے کسی کے کام کو خاطر میں نہیں لاتے۔ اس کے برعکس دوسرے قسم کے لوگ ملنساری اور دوستی کے لئے آگے آتے ہیں اور بہتر تعلقات کے لئے ہمیشہ تیار رہتے ہیں۔

کوئی بھی شخص بنیادی طور پر کسی بھی فطرت و عادات کا کیوں نہ ہو لیکن ماحول کے اعتبار سے اپنی فطرت کو تبدیل کرنے کے مواقع حاصل رہتے ہیں۔ مجموعی طور پر انسان اپنی عادات و اطوار کو ماحول کے اعتبار سے تبدیل کرنے کا فیصلہ کر سکتا ہے اور ہمیشہ بہتر سوچ رکھنے اور ترقی کی راہ پر چلنے کا ارادہ رکھنا چاہئے۔ خود اعتمادی کی کمی کے باعث کسی بھی طرح کا فیصلہ لینے میں مشکلات درپیش آتی ہیں۔

کیا آپ نے اپنے طور پر کوئی بہتر کام کیا ہو۔ کیا آپ کو سماج میں بہتر خدمات کا موقع فراہم ہوا ہو لیکن اپنی کاپلی اور فرائض سے کنارہ کشی کے باعث راہ فرار اختیار کی ہو۔ اور بہت جلد ذہنی تھکاؤ کا شکار ہوتے ہیں۔ مثال کے طور پر آپ کے اعلیٰ عہدہ دار نے پکارا ہو تو پہلے تو آپ اپنی غلطیوں کو جانچتے ہیں یا پھر اعزاز ملنے کا حوصلہ پاتے ہیں۔ مستقبل میں خود اعتمادی کو بڑھاوا دینے کی سوچ رکھنے پر اپنے آپ میں تبدیلی ضرور آئے گی۔

اعتماد دراصل انگریزی لفظ "ایکوانٹ ٹوکائیڈس" سے موسوم ہے۔ کانفیڈنس کے اصل معنی بھروسہ یعنی کسی کام کے کھل کرنے کا اپنے آپ پر حوصلہ رکھنا۔ اعتماد، بھروسہ اور امید دراصل یہ تینوں مثبت سوچ کے محور ہیں جو ہماری ہمت افزائی کرتے ہیں۔ اگر یہ تینوں موجود ہوں تو انسان اپنے آپ کو بہتر ثابت کر سکتا ہے۔

نگسن کے دو ہاشندے جو اپنی انا پر بحث کرتے ہیں جس کی ایک پرانی کہانی رائج ہے۔ جس میں یہ دونوں ہاشندے رچھ کو مارنے میں سبقت لیجانے کے لئے ایک دوسرے سے بحث کرنے لگے جس میں ایک نے رچھ کو چھوٹی چاقو سے زخمی کر کے مارنے کا دعویٰ کیا تو دوسرے نے ہاتھ سے مارنے کا دعویٰ پیش کیا۔ اور دونوں ایک دوسرے پر سبقت لے جانے لاسکا جنگل کی طرف چل پڑے اور ایک جمو نیڑی بنا کر دونوں وہاں رک گئے۔ اور جس نے ہاتھ سے پکڑنے کا دعویٰ کیا تھا جمو نیڑی سے 200 فٹ دور جنگل میں پہنچا اور ایک رچھ کو دیکھا جو پیچھے پیچھے جڑوں پر ٹیک لگائے بیٹھا ہوا تھا اور دوڑ کر جمو نیڑی کی طرف لوٹ آیا۔ اس کے پیچھے وہ رچھ بھی جمو نیڑی تک پہنچا اور اسی کے ساتھ رچھ بھی جمو نیڑی کے اندر داخل ہو گیا۔ اس کے ساتھی سے کہا چھوٹی چاقو سے اسے مار ڈالو اور میں کسی دوسرے رچھ کو مار ڈالوں گا۔ اسی طرح بات کرتے ہوئے باہر آ کر دیوار چڑھ گیا۔

ہاتھوں کا استعمال کر کے رپچھ کو مار ڈالنے والے شکاری کو بھروسہ تھا لیکن اس کے اندر اعتماد بالکل نہیں تھا اور چا تو سے حملہ کر کے مارنے والے شکاری کے اندر قابلیت اور اعتمادی ہے لیکن خوف کے ماحول میں اعتماد کو قائم نہ رکھنا ایک عدم اعتمادی ہے۔ انسان اپنی جستجو اور حوصلہ سے کسی بھی کام کو انجام دے سکتا ہے۔ لیکن کسی بھی کام کے کرنے کا بھروسہ ہو تو انجام بھی اسی طرح کا ہو گا۔ اگر اپنے اندر خود اعتمادی کی سوچ نہ ہو تو ہمیشہ پست ہمت اور بزدلی کی سوچ رہتی ہے۔ بہت سے لوگوں میں عدم اعتمادی اور خود پر بھروسہ نہ ہونے کے سبب اسی میں جتلا رہتے ہیں اور ہمیشہ نقصان اٹھاتے ہیں۔ ”عدم اعتمادی ہی ناکامی کا اصل سبب ہے“۔ یہ نعرہ فرانس کے ماہر نفسیات ”رابرٹ مالٹ“ نے دیا ہے۔ ”آسمان کی طرف نظر کر کے نیچے دیکھنے والی عورت جب غلطی کا احساس ہوتا ہے تو بتاتی ہے کہ زمین پر دیکھنے کے لئے نظریں نیچے کرنی ہو گی“۔

Q5) ఈ క్రింది వానిలో ఒక అంశానికి నివేదికను తయారు చేయండి. [15]

- a) రాజకీయ నాయకులు - లంచగొండితనం.
- b) ఆంధ్రప్రదేశ్ లో రైతుల ఆత్మహత్యలు.

درج ذیل میں کسی ایک پر میمورنڈم تیار کیجیے۔
(a) سیاسی رہنما۔ رشوت ستانی
(b) آندھرا پردیش میں کسانوں کی خودکشی

Q6) ఈ క్రింది వానిలో ఒక వ్యాసాన్ని వ్రాయండి. [25]

- a) జీవ వైవిధ్య సదస్సు యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశాలు.
- b) వృద్ధాశ్రమాలు - కుటుంబ వ్యవస్థ.

درج ذیل میں کسی ایک پر مضمون لکھیے۔
(a) بائیو ڈائیورسٹی کنونشن کے اہم مقاصد
(b) معمر افراد - خاندانی نظام

